

t de opmer-  
ing *Handboek*  
rd gelaten.  
deze relik:

aangedaan in  
m driel op-  
oavel betref-  
ken" in den  
Handboek.  
opmerkingen  
de, geven wij  
weede opmer-  
derde opmer-  
ing in herinne-  
87 aan iederen  
Nederlandsch  
gemeenten of  
van haar zien-  
tangen ant-  
te onbestemd  
nnen maken,  
ng 1888 werd  
go werden nu  
mende in Bij-  
de Algemeene  
vorme kerk,  
waren, was bij  
den overgeno-  
mtegenspraak  
te looken.

gen de juiste  
slang der ge-  
och moeten er  
elental bekend  
lanmerking te  
gen enz. De  
ling, dat wij  
n, deze rust  
ijn geen partij-  
en en hopen  
lthans niet in  
ALPHEN.

t er dus niet  
aven van het  
kken, waren  
De heer Van  
man, om ook  
an te hebben  
juist waren,  
of hij er dit  
erwilt zels,  
alstij nimmer  
de cijfers van  
ging uit de

lan ook een  
is, zoo gaarne  
u hem liever  
kennen; maar  
r werd hem  
uit moedwil,  
geven. De  
rs om cijfers  
rader konden  
aan van hun

trijgen, vulde  
nu vernemen,  
s in, om ons  
de cijfers te  
weten.

en boven de  
oe oud ze is,  
t waar?" wel  
ze antwoordt:  
de heer Van  
verschalken,  
urlijk niet.

ter wille van  
ndpunt prijs-  
toch hebben,  
n heer Van  
pgave verde-  
de doel, dat  
ten.

lunkt ons, de  
toest of niets  
kt die hij niet  
ijfers invullen,  
eren, maar er  
el de globale  
volstrekt geen  
ijer dergenen  
ad erkennen.

len mogen de  
echts bestaan  
toch zal, na  
hiertoe leiden,  
te gevaar.

t uitgestorven  
ij Avondmaal  
Conflict be-  
het lidmaten-  
ver, dan van  
e kerkeraden  
toegelaten; en  
lphen helpen

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

ag, zouden we  
ekenis, die ge-  
t. Verstaat ge-  
nstige groep,  
acht dat de  
erk" hebben,  
okjokarta een  
e de Gerefor-

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

men ons de  
dig is bij het  
t bijvoeglijk  
te gebruiken.  
men, is goed,  
meerde kerk,  
n betekenis  
t taalgebied,  
mag de naam

Maar oordeelt ge anders en beter, dat  
noch de Jood noch de Mahomedaan, maar  
alleen de Christus een kerk heeft, dan na-  
tuurlijk is die bijvoeging overtoollig, al kan  
ze evenmin kwaad.

Nu is „kerk“ afkomstig van *kyriake*,  
wat betekent: „het huis des Heeren“, of  
het „huis van Christus“. Voeg daar nu  
Christelijke bij en schrijf: het Christelijke  
huis des Heeren, en ge voelt de overtol-  
ligheid.

Toch kan niet ontkend, dat dit woord,  
als zoo menig ander, allengs wel wat in  
betekenis verliest, zoodat lang niet ieder  
er den oorspronkelijken zin meer van be-  
grijpt, en zoo kwam het, dat dit woord  
„Christelijke“ er allengs bijkwam.

Toch heeft het in onze Twalf Geloofs-  
artikelen een eenigszins anderen zin.

Toen zich namelijk allerlei secten ook op  
haar beurt met den naam van kerk sierden  
is in de algemeene geloofsbelijdenis uitge-  
drukt, dat niet de aanhooftheid tot deze  
of die geïnstitueerde kerk, maar de aanhoof-  
theid tot de *algemeene, heilige, aposto-  
lische Christelijke* kerk beding van zalig-  
heid was.

Maar juist daarom heeft men bij het  
noemen van *plaatselijke* kerken dat „Chri-  
stelijke“ ook moet weggelaten.

In het Nieuwe Testament wordt van de  
kerken in Galatie eveneens zonder eenige  
bijvoeging gesproken, iets waarbij het wel  
eenige verwarring geeft, dat onze overzetting  
nergens het woord „kerk“, maar overal het  
woord „gemeente“ gebruikt, maar zonder  
dat ons dit behoelt op te houden.

„Kerk“ was oorspronkelijk de *plaatselijke*  
vergadering der geloovigen die in een be-  
paald gebouw werd gehouden, terwijl men  
„gemeente“ juist alle geloovigen saam op  
heel de aarde noemde. De wereld-gemeente  
en de plaatselijke kerk. Gelijc dan ook onze  
vaders in de 16de eeuw nog van de *kerken*  
als de plaatselijke vergaderingen onder  
heer *kerkeraad* spraken, en van de *gemeente*  
onzes Heeren Jezu Christi in heel den  
lande. Juist dus het omgekeerde van thans.

Nu staat het natuurlijk aan niemand,  
om dit spraakgebruik wilkeurig te verval-  
schen.

Slechts tegen één kwaad moet en mag  
gewaakt.

Tegen het kwaad namelijk om het woord  
„kerk“ uitsluitend in den zin van landsge-  
meenschap te bezigen, en het woord „ge-  
meente“ voor de onderstelde plaatselijke on-  
derdeelen van dat genootschap.

Dat is collegiale terminologie, waar altoos  
gevaar in steekt.

Uit Heemstede klaagt iemand, die uit  
Haarlem derwaarts verhuist, dat hij in  
moete zit met zijn kerkelijke positie.

De kerkeraad van Heemstede is nog  
Synodaal, en van een actie, om het kerk-  
lijke leven te reformeeren, is nog geen sprake.

Wat moet hij nu doen? Liefst zou hij,  
te Heemstede wonende, lid onder den ker-  
keraad van Haarlem blijven, en op die wijs  
weten waaraan zich te houden.

Dit ware dan ook stellig het gemakke-  
lijkst.

Maar mag het?

De zaken van Gods kerken hangen toch  
niet van ons believen af, maar moeten be-  
handeld naar Gods ordinaatiën, en deze nu  
verbieden ons de vermenging van Haarlem  
met Heemstede, omdat Haarlem en Heem-  
stede twee zijn.

We bespreken dit geval, omdat het zich  
meer voordoet, en dan dunkt ons, dat de  
gedraglijn van zulke broederen of zusteren  
dezal moeten zijn:

Ten eerste, dat zij in de plaats, waaruit  
ze verhuizen, hunne attestatie opvragen;  
en zoo er in de plaats, waar ze komen te  
wonen, geen kerkeraad is, waar ze deze  
attestatie te goeder trouw kunnen indienen,  
dat ze dan aan den kerkeraad, die de attestatie  
uitreikt, verzoeken kennis van de zaak te  
geven aan de classis, waaronder zij voort-  
aan verkeren zullen. Ze konden dat ook  
selven doen, maar overmits de meeste  
personen niet weten, aan wie ze zulk een  
schrijven dan adresseeren moeten, schijnt  
het raadzaam, dat zulk een mededeeling  
aan de classis van den kerkeraad uitga.

Ten tweede heeft zulk een classis dan  
zorg te dragen, dat de positie van zulk  
een broeder of zuster geregeld worde. En  
dat wel in de eerste plaats door zulk een  
broeder op te wekken, met andere gelijc-  
gezinden, de reformatie der kerk ter hand  
te nemen en door te zetten, opdat of de  
Synodale kerkeraad zich van de Synode  
van 1816 losmake, of wel een kerkeraad,  
die Christus als Koning eert, gekozen  
worde. En in de tweede plaats, zoo dit  
onmogelijk blijkt, omdat hij moederlijk  
alleen staat, dat de classis alsdan de zorg  
voor zulk een kerk en voor dien broeder  
of zuster opdrage aan een nagebuurd kerk,  
doch steeds met het doel, om ook daar  
ter plaatse zoo spoedig mogelijk tot refor-  
matie over te gaan.

Doch hoe gebrekkelijk dit ook loope, in  
geen geval mag de kerk te dier plaatse  
als vernietigd worden beschouwd. Ook al  
bleef zulk een broeder jaren lang alleen  
staan, dan nog moet hij een getuige van  
Christus in zoo doodschen kring blijven, en  
van zijn God de genade bidden, dat hij  
zijn licht alzoos schijnen doe, dat de menschen  
het zien en zijn Vader die in de hemelen  
is, verheerlijken mogen.

Vergeet niet, zoolang de man van Heem-  
stede lid van Haarlem blijft, beschouwt hij  
Haarlem als de plek waar hij zijn hoort,  
en Heemstede als een plaats die hem niet  
aangaat.

En nu staat het juist zoo, dat nu onder  
Gods bestel Heemstede zijn woonplaats  
werd, de kerk van Heemstede door God  
op zijn hart wordt gebonden, en die kerk  
ten deele voor zijn rekening ligt.

Uit Venendaal vraagt men ons, wat er  
toch te doen zij tegen de Synodale ty-  
rannie, die zelfs burgers die finaal met haar  
gebroken hebben, nog altoos vervolgt met  
den hoofdelijken omslag.

Hierop kunnen we niet anders doen,  
dan nogmaals verwijzen naar het stuk des-  
aangaande geplaatst in de *Herant* van  
15 December 1889 no. 625.

Want nu zegt onze vrager wel, dat dit  
stuk te ingewikkeld is voor eenvoudige  
menschen, maar dat geven we hem volstrekt  
niet toe.

Dit zoo zoo zijn, zoo gelicht ware, dat  
een ieder dit stuk als voorbeeld zou nemen,  
om er in gelijken geest een *eigen stuk* van  
te maken. Maar dit is niet zoo. Al wat  
gelicht werd was, dat men dit stuk *let-  
terlijk naschreef* en teekende. En dat  
kan ieder, die schrijven kan. Desnoods  
zou de kerkeraad hierin behulpzaam kun-  
nen zijn.

Want of men nu al zegt: „Wij wilden  
iets eenvoudigers!“ dat helpt niet.

Wie bij een notaris te land komt, zou  
ook wel zeggen: „Dat stuk is mij te inge-  
wikkeld en te lang, maak er iets kleiner en  
duidelijkers van!“ maar elk notaris zou u  
beduiden, dat dit niet gaat, en dat ge zelf  
van deze korthed het slachtoffer zoudt  
worden.

Het geldt hier een stuk, om in *rechten*  
te dienen; en nu is het maar eenmaal zoo,  
dat wie in rechten optreedt zonder de vol-  
ledige en breede stukken, zijn doel niet  
bereikt.

Om in rechten vrij uit te gaan, moet zulk  
een stuk alles inhouden wat in ons con-  
cept stond, en we kunnen dus niet anders  
doen dan nogmaals onzen raad herhalen, om  
het gegeven concept, dat met zeer veel zorg  
is opgesteld, letterlijk over te schrijven en  
te onderteekenen, en te doen bezorgen, of  
per aangeteekenden brief te zenden, of des-  
noods per exploit door een deurwaarder  
te doen toekomen, aan den Synodalen tegen-  
kerkeraad en de Synodale kerkvoogdij.

Nu het verslag van het Zendingcongres  
door de goede zorg van Ds. Lion Cachet  
het licht ziet, zal men wel doen, met dit  
te lezen.

Dit verslag behandelt meer dan één  
principeel punt, en is zeer geschikt om  
den Gereformeerden den weg te wijzen, dien  
zij hebben te bewandelen, om in het werk  
der Zending volijverig te worden bevonden,  
en toch niet af te gaan van onze begin-  
selen.

Men kwam allengs, dit valt niet te ont-  
kennen, in het gedrag.

Aan de Zending wilde men medewer-  
ken. Dat mocht niet anders. Dat was 's Kon-  
ings bevel.

Maar zie, heel de bedding waarin de  
Zending geleid was, had men verkeerd  
gegraven.

Dit nu kon of leiden tot meegaan in het  
verkeerde spoor, of doen afzien van alle  
werkzaamheid; wijl toch noch het één noch  
het ander mocht.

Juist daarom besloot de voorloopige Sy-  
node te Utrecht dan ook, het initiatief voor  
sulk een Congres te nemen, en, gelijk men  
weet, is dat Congres uitnemend geslaagd.

Maar zulk een congres moet dan ook  
nawerken, en daarvoor dient de uitgave  
van wat er verhandeld werd.

Dat verslag is er nu.

Het is voor 0.50 verkrijgbaar.

Blijke dan aan den aftek, dien dit ver-  
slag mag vinden, dat het ons waarlijk om  
de *beginzelen* te doen is, en dat refor-  
matie ook op het stuk der Zending voor  
ons besef van reformatie der kerken on-  
afscheidelijk is.

Althans werd in een dagblad vermeld, dat Prof.  
Fabius, hoogleraar in de rechtsgeleerdheid aan de  
Vrije Universiteit, zijne ontevredenheid had uitge-  
proven over het feit, dat vele Christenen voor het kof-  
fiedrinken met bidden en daarna niet danken. Of het be-  
richt juist was laten wij daar; een feit toch is het, dat  
vele rechtinnige Christenen bij het koffiedrinken den  
gebedsvorm niet in acht te nemen, terwijl zij dat wel  
doen bij het ontbijt, het middagmaal en het avond-  
brood.

Een feit is het ook, dat de gebedsvorm al minder  
en minder in acht wordt genomen, naarmate de  
rechtinnigheid afneemt en de vrijzinnigheid toeneemt.  
Er zijn vrijzinnige gezinnen, waar hoogstens voor het  
middagmaal nog stilligend gebeden wordt, terwijl  
deze vorm geheel en al wordt weggelaten, als er gas-  
ten zijn. Vele rechtinnigen bidden in het geheel niet  
als zij op reis zijn en aan een table d'hôte hebben  
partij genomen. Zoo hoort men ook den verstandigen  
manne zeggen, die na een reize van ruim een maand  
in hare woning was teruggekeerd: „Daar was ik waar-  
lijk reeds begonnen te eten zonder te bidden; nu, het  
wordt tijd, dat ik het wel weer geregeld doe.“

Het gebed en de gebedsvorm moeten zeker ont-  
scheiden worden. Men kan zeer wel bidden en dan-  
ken, zonder dat onze omgeving er iets van bespeurt.  
De gebedsvorm is een gewoonte, die onder andere  
gebonden is aan bepaalde uren. Het morgen-, middag-  
en avondgebed der Israëlieten, van voor eenigen ge-  
leden door ons Christenen overgenomen, verklaart,  
waarom velen die zich aan dit driemaaldaagsche ge-  
bed houden, niet bidden bij het koffiedrinken. Dat het  
gebed zich vernietigt heeft met gebruik van spijs en  
drink, doet denken aan de onte oeternijdraden, aan  
spijs en drankoffers. In het kof - de gebedsvorm is  
een vorm, die beheerscht wordt door de gewoonte.  
Een echte gewoonte kan men niet verlaten. Men is  
er mede opgegroeid, evenals met de moedertaal die  
men spreekt. Zij is dan ook vaak louter gewoonte,  
die is onbewuste behoefte. Zoodra het bewustzijn  
echter krachtig opwaakt en het verstand zich kan  
geiden, zal hij die zich bewust is, dat de spijs en drank  
die hij gebruikt gezond zijn, daarbij ook moeten den-  
ken, dat zij zijn lichaam tot zegen moeten zijn. Wie er  
die gedachte bij heeft, kan den uiterlijken gebedsvorm  
gerust achterwege laten. Als de zegen toch van den  
gebedsvorm afhangt, is het begrijpelijk, dat men niet  
blijft voor het gebruik van een borrel. De rechtinnige  
borrelaars - en die zijn er in niet geringe getale -  
gevoelen instinctmatig, dat die drank niet gezond  
kan zijn.

In onze maatschappij zijn de gebedsvormen gaande-  
weg aan het afnemen, omdat men gevoelt, dat een  
oprecht gebed niet mag geschieden uit gewoonte,  
maar uit behoefte. Jezu schreef geen gebedsuren,  
noch gebedsvormen voor, wel eenvoudige, eenzaamheid  
en eerbied. Wij kunnen dan ook niet anders doen  
dan de gewoonten van anderen eerbiedigen, en zelf zorg  
dragen, dat een ieder onzer in dezen zijn eigen overtuiging  
hebbe en volge. »Zou 't niet mogelijk zijn, dat de religie  
der toekomst den gebedsvorm geheel terzijde stelde,  
zonder daarom iets te verliezen van hare innigheid en  
kracht?« Zou vroeger de heer P. H. Hugenholz fre-  
ens. Op maatschappelijk terrein kunnen de gebedsvor-  
men, zonder schade te doen aan het gebed, onzes inzien  
wel gemist worden; nog sterker ingedrukt: dat alijd  
en immer bidden uit gewoonte door de betekenis  
van het gebed.

Tech zouden wij het betrouwen als de moeders ophiden  
den baren kleinen bidden te leeren. Een kind, genield  
zijn eigen avondgebede doemde, onder moeders oogen,  
treft den vader, als hij het nu en dan aanschouwt.  
En eveneens moeten onze bedchuijen dien naam  
blijven dragen, mogen zij hun karakter niet afleggen.  
In het bedehuis moet gebeden worden. Derzelijde man,  
die zich niet ontzag te spotten met het gebed, schreef  
eens naar waarheid: »Niet voor geld te koop is  
het verduard en toch eerbiedwaardig gevoel, dat in  
een bouwontwerp een dichtstuk zag - een dichtstuk  
van graniet, dat land sprak tot het volk: een dichtstuk  
in marmer, dat daar stond als een onbewegelijk,  
voordurend, eenwig gebed.«

Deze aanloop is merkwaardig.

Eensdeels voorzover hier de gulle beken-  
tenis voorkomt, dat onze religieuze, dusge-  
naamd *prose* Modernen (want die zijn hier aan  
het woord) het huislijk en gemeenschappelijk  
gebed niet meer kennen.

En ten andere, omdat het argument, waarmede  
dere afschaffing van het gemeenschappelijk en  
huislijk gebed verdedigd wordt, ook in som-  
mige orthodoxe kringen, die in valsche mystie-  
k omkloden, weerklank vindt, of liever, er  
aan ontleend is.

»Zoodaals er nu, lang niet zelden, gebeden  
wordt, deugt het niet, is het vormenwerk, is het  
gedachtenlooze, onheilge sleur.

»Dus afschaffen maar, dan vervalt het gevaar  
voor deze gebedszonde!«

Fractie leus!

Alsof hieruit iets anders voortvloeide, dan  
dat we onze geesteloosheid en onaandoenlijk-  
heid voor het heilige met schaamte te belij-  
den hebben, en inmiddels er op uit moeten  
zijn, om, door bijstand van Gods genade, het  
onwaarschijnlijk gebed *waarachtig* te maken.

Of moet, omdat het huwelijk in zeventig van  
de honderd gevallen zoo diep beneden zijn  
ideaal blijft, ook maar tot afschaffing van den  
huwelijksvorm besloten?

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned.  
Geref. kerken.

WINSUM c. a., 9 April. Door de goedheid  
des Heeren mogen wij er ons in verblijden,  
telkens de blijken te ontvangen, dat onze ge-  
meente ook op stoffelijk gebied door de zuster-  
kerken niet vergeten wordt. Op besche-  
men wijze blijkt het den vijanden, dat zij,  
met het oog op onze geringe krachten,  
te vroeg meenden te kunnen zeggen: »Wat  
willen deze amechtige Joden?« want »God  
van den hemel zal het ons doen gelukken.«

Tot op heden ontvingen wij aan collecten van  
de navolgende Ned. Geref. kerken: Lollum  
f. 34.30, Haringen f. 27, Kollum f. 26.35 (f. 5 van  
een particulier en f. 21.35 uit de cat-bus),  
Gouda f. 4, Apeldoorn f. 7.35, Wommels  
f. 12.36, Renkum f. 3, Hoogeveen f. 6, Wa-  
geningen f. 6.11, Stad aan 't Haringvliet  
f. 4, Oudega (Wijmb.) f. 7.30, Borzum f. 3.53,  
Ijselstein f. 1, Goonga bij Gauw f. 3, Dokkum  
f. 15.27, Hilversum f. 6.16, Reitsum f. 6.05,  
nagist Hilversum 80 Ct., Aalten f. 6, Heeg  
f. 12.50, Beetsum f. 5, 's-Gravenhage f. 25,  
Buitenpost f. 10.

Zegene de Heere op stoffelijk, maar bovenal  
op geestelijk gebied de kerken Christi aan alle  
plaatsen.

Hartelijk dank aan die kerken, welke ons  
tot den bouw van een bedehuis hulpe boden.  
Ook giften van particulieren in en buiten de  
gemeente kwamen ons toe. Enkelens mochten  
ons door ruime giften tot aflossing van een  
aanmerkelijk bedrag der schuld op de pastorie  
in staat stellen.

Soli Deo gloria!

(w. g.) A. P. STRIKWERDA,  
boekhouder der »Kerk-  
kas« te Winsum.

Onder hartelijke dankzegging bericht de  
raad der Ned. Geref. kerk te Helmond, dat  
op de toezeggende circulaire tot dusverre van  
37 kerken antwoord is ingekomen.

Door den penningmeester zal daarvan ver-  
slag worden gegeven op de e. k. classieale  
vergadering.

Mogen de meer dan 200 andere zusterker-  
ken ons spoedig met gunstig antwoord ver-  
blijden.

De apostolische vermaning: »Draagt elkan-  
ders lasten!« blijkt ook hierdoor in ons midden  
beoefend te worden.

Namens den raad der kerk voornemd,  
JOHIS, ESMERIKX, scriba.

Helmond, 16 April 1890.

BROEK o/d AKKERWOUDE, 23 April.  
Sedert 12 Maart j.l. heeft ondergeteekende (be-  
neyens andere giften uit de provincie Friesland,  
die alle in de *Fr. Kerk*, vermeld zijn) ont-  
vangen uit Utrecht van Ds. Hoekstra f. 2.50  
wegens het lezen van eenige *Fr. Kerk*; van  
C. H. uit Maartensdijk een coupon f. 3, deels  
voor de armen, deels voor de K. Kas; deszelfs  
zond ook een coupon f. 3 voor de te richten  
Chr. school, verantwoord met alle andere giften  
tot dat doel in no. 129 *Fr. Kerk*, waarheen  
wij alle gevers verwijzen, aangezien wij niet in  
dit blad zooveel plaatsruimte durven aanvragen.

Nog ontvangen van Ds. P. v. Son namens  
A. L. f. 5 en eindelijk een kerkcoll. te Meppel,  
die de aanzienlijke som opbracht van f. 30.73 1/2,  
waarbij bovendien ook een zilveren vingerring  
werd gevonden; ook verrasten de vrienden  
aldaar den ondergeteekende met een groot  
mand psalmboeken en eenige andere Chr.  
lectuur voor de Zondagsschool.

Al deze giften, met zoovele andere, die om  
hervengende reden alleen in de *Fr. Kerk*,  
vermeld zijn, getuigen weer van Gods vader-  
lijke zorg voor deze op stoffelijk gebied arme  
kerk.

Waar in eigen gemeente zoo weinig kan  
worden gegeven, daar neigde de Heere, die  
onze behoeften kent, het hart van rijker be-  
deelden met aardse goederen, opdat ook zij,  
die arm zijn, op de vraag: »Heeft u ook iets  
ontbroken?« kunnen antwoorden: »Neen,  
Heere, niets.«

Wel pakt er zich duistere wolken saam; ook  
sprak de stem des ongeloofs dikwijls in ons  
hart, vermetel als de hoofdm. 2 kon 7:2  
maar onder dat alles toonde de Heere, dat  
Hij regeerde.

Vergun mij tot bewijs hiervan nog op de daaden  
des Heeren te wijzen, op hetgeen deze maand

geschiedde. Hadden wij buitengewone uitga-  
ven door noodzakelijke vertimmering, er werd  
te Gerkeloofter weer een kerkcoll. voor ons  
gehouden, die f. 53.33 1/2 opbracht.

Oordeelt zelf, lezers, zorgt de Heere niet  
vaderlijk?

In het geloof dan ook en gesterkt door de er-  
varing bij den dag, dat de Heere regeert,  
belooft te onderhouden die op Hem vertrou-  
wen, blijf ik namens het bestuur mij met br.  
groete noemen

R. J. FREYMA, penningm.

WAGENBORG, 21 April 1890. De kerk  
van Wagenborgen heeft voor den bouw van  
kerk en pastorie de volgende gaven ontvangen:  
van Ds. P. van Son, Amsterdam, f. 10, Ds.  
W. Maan, Augustinusg. f. 2.50, collecte Ned.  
Geref. kerk van Bedum f. 11.17, de heer Joh.  
H. te E. f. 1, mejuffr. T. te O. f. 2.50, de heer  
L. C. Cnapius uit de k. k. te Zwolle f. 15, de  
heer D. te X. f. 100, Dr. W. van den Bergh,  
Voorthuizen f. 10, de heer J. Kater, Monniken-  
dam, f. 7.36, Ned. Geref. kerk, Gouda f. 5, Ned.  
Geref. kerk, Scharwoude, f. 4.20, Ds. Bajema,  
Sneek, f. 8.75, de heer v. d. Brink, Renkum,  
f. 3, Ds. Kruijswijk, Hoogeveen f. 6, Ds. M. J.  
Dijk, Bozum, f. 3.54, de heer D. A. v. d. Broek,  
Ijselstein, f. 1, Ned. Geref. meisjesvereniging  
Wagenborgen f. 10, de heer J. Holstein, ged.  
collecte N. G. K. Haringen f. 36.59, Ds. Fe-  
ringa, Klundert, f. 10, door J. Kamp uit Am-  
sterdam f. 5, Ned. Geref. kerk Hilversum f. 6.16,  
J. Hulsebos, cat-bus, Vlissingen, f. 5, Ds.  
Ploos van Amstel, Reitsum, f. 6.05, Ds. J.  
Wisse, Garijp, f. 3, nagist Hilversum, f. 0.80,  
J. H. F. Gangel, Aalten, f. 6, Ds. Te Winkel,  
Beetsum f. 5, Ds. Ploos v. Amstel, Gerkeloo-  
fter, f. 10, Ds. G. H. v. Kasteel, Kollum,  
collecte winterzegen, f. 12.21, door idem van  
N. N. f. 1.

Met dank aan onzen God worden deze  
gaven vermeld. Zij zijn de eerstelingen,  
die ons toevloeden en die met blijdschap  
door ons verantwoord worden, want het is  
altijmaal door de genade onzes Gods, dat  
we ze mochten ontvangen. Mogen wij nu dien  
kerken, die nog niet voor ons eene inzameling  
hielden, langs dezen weg bekend maken met  
hetgeen we hier noodig hebben? Er moet een  
kerk en pastorie gebouwd worden. Beide kun-  
nen hier niet gemist worden en zijn waarlijk  
noodig. De Heere zegent ons kennelijk, want  
in zijn Naam is het werk der reformatie hier  
begonnen; en met 't oog op de toekomst en  
wat we nog noodig hebben, is onze hulpe in  
den Naam des Heeren. Moge de Heere de  
nooden onzer kerk op de harten der broede-  
ren binden, en Hij vele harten neigen om  
mede te deelen met oprechtheid en gewillig-  
heid. Hij gaf de eerstelingen. Hij zal alles  
schenken uit genade om zijns Zoons Christus'  
wille.

W. K. P. GOEREE, V. D. M.  
J. J. BRONS, admin. K. K.

Zending.

De Boeren en de Zending.

II.

In 1652, zoo zegt Ds. Groot, zond de Hol-  
landsche O.-Ind. Compagnie, die de Kaap tot  
een station tusschen Europa en 't Oosten wou  
maken, een kolonie van soldaten en anderen  
om er een fort en te stichten »in de hoop«, zoo-  
als zij zeiden, »dat tevens de godsdienstige  
belangen der inboorlingen aldus mochten wor-  
den bevorderd; dat de oprichting van 't ge-  
zegde fort en de aanleg der tuinen niet alleen  
zou strekken tot voordeel der Compagnie maar  
wat meer zegt, ook het middel mocht zijn om  
vele zielen te behouden tot lof van Gods  
heiligen naam en voor de verbreiding van zijn  
heilig Evangelie; en dat door in vrede met  
de inboorlingen te leven, hun kinderen bruik-  
bare dienstdaren mochten worden, en, als ze  
waren opgevoed in het Christelijk geloof, zoo  
de Almachtige zijn zegen schonk, vele zielen  
mochten gebracht worden tot de kennis van  
den godsdienst en bekeerd tot den Heere.«

Zoo werd het loffelijk doel beschreven, 't welk  
bewijst, dat deze Hollandse